

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - 6 "
 negyed évre - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár t. i. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Magyar jegybank.

A rövid vagy hosszú kiegyezés kérdése mellett nem kevésbé fontos, mondhatnók életbevágó kérdésként a jegybank-ügy jegezedett ki. A hosszú vagy rövid lejáratu kiegyezés élére állított kérdése, ha a jelek nem csálnak, az 1899. XXX. t.-cikk hatályának 1917. év végéig való kiterjesztésével, vagyis a reciprocitás érvényben tartásával nyer megoldást; de bármiként intézik el a gazdasági kiegyezés kérdését, a jegybank-ügy minden esetben különválasztva döntendő el. A jegybank-ügy és a gazdasági kiegyezés közt ugyanis junktímot felállítani nem lehet. Nem csupán azért, mert a vonatkozó törvények a két kérdést nem hozzák egymással kapcsolatba, illetve egymástól függetlenül nem teszik; hanem különösen azért nem, mert a gazdasági kapcsolat fentartása nem hozza szükségképp magával a közös jegybank fentartását is; a mi érdekeink pedig egyenesen azt parancsolják, hogy a gazdasági közösségnek 1917. éven túl nem terjedhet fentartása esetén is, az önálló magyar jegybankot ezen határidő lejártá előtt állítsuk fel, mert a gazdasági önállóságra való átmenetelt rendkívül meg fogja könnyíteni, ha pénz- és hitelügyi szempontokból Ausztriától már előbb, lehetőleg minél előbb függetlenné válunk.

Elismerjük azonban, hogy az önálló magyar jegybank felállítása a vámsorompók felállításánál nehezebben megoldható feladat. A vámsorompókat — ha a kényszerítő körülmények úgy hozná magukkal — egy napról a másikra is felállíthatjuk. Igaz, hogy tömördek magánérdek szenvedne ezen rögtönös intézkedés által, de lehetetlenség végre is nincs a dologban. Ellenben az önálló magyar jegybank felállítása már nem megy olyan könnyen, mint azt a laikusok hiszik, akik abban a véleményben vannak, hogy e célra elegendő a szükséges részvénytőke jegyzése és a bankszabadalom megadása. Az Osztrák-magyar bankkal szemben ugyanis nekünk épp úgy, mint Ausztriának, a szabadalom megszüntetése esetén fontos kötelezettségeink vannak, melyek nagyobbak, ha a közös jegybank működése — a kiegyezés létre nem jötte okából — a vonatkozó törvény értelmében már 1907. év végén megszűnik; kisebbek, de még mindig jelentékenyek akkor, ha a bankszabadalom 1910. év végéig fentartatik.

Ugyanis az 1899. XXXVII. t. cz. értelmében, a jegybankszabadalom 1910 év végéig adatott meg, oly módon azonban, hogy ha 1907-ben az osztrák-magyar vámközösség megszűnik, a bankszabadalom is 1907. év végével érvénytelenné válik. Ez esetben azonban a két állam — a szabadalom hátralevő három évére az elmaradt haszon kárpótlásául — köteles évenként, tehát három éven

át, minden egyes részvény után 22 koronát fizetni.

Minden esetben pedig, azaz akár 1907. akár 1910. év végén szűnik meg a bankszabadalom, az összes bankügyletek, — részvényenként 1520 korona megváltási ár ellenében és a tartalékalapnak a részvényesek javára való átengedése mellett, a két állam tulajdonába mennek át.

Az önálló vámtérületre nemcsak gazdaságilag, de pénzügyileg is elő kell készülnünk, ezen előkészülés bázisát pedig az önálló magyar jegybank felállítása képezi, mely kizárólag a magyar gazdasági érdekeknek megfelelő hitelnyújtási és kamatláb-politikát folytat. 1910-ben beáll tehát a bank megváltására nézve mindkét állam kötelezettsége, miből reánk a következő terhek háramlanak: Az Osztrák-magyar bank részvényei 1520 koronával váltandók be, a 150,000 részvényért tehát 234 millió korona fizetendő ki, melyből Magyarországra, szintén a nyereségrészesedés arányában mintegy 78 millió korona esik. Ezzel szemben a banknak nem a jegyforgalom fedezetétől szolgáló aktívái, melyek ma mintegy 650 millió koronára emelkednek, a két állam tulajdonába mennek át. Ebből azonban a bank részvényeseit illető tartalékalap, zsiró-tartozások és a nyugdíjalap, melyek összege ma mintegy 300 millió korona levonandó lévén — a bank ingatlanait számításba nem véve — a felosztásra kerülő aktiva, mintegy 350 millió korona, melyből Magyarországra a fenti arány szerint mintegy 120 millió korona esik, vagyis 42 millióval több, mint a megváltási összeg esedékes része. Levonandó a banktartozásból Magyarországot terhelő 18 millió korona, s így még 23 millió korona marad fenn a banknál levő aranykoronák visszaváltására.

Kétségtől bonyolult, de nem megoldhatatlan ügygyel állunk szemben, konstatálhatjuk tehát, hogy az önálló magyar jegybanknak 1910-ben való felállítása az Osztrák-magyar bankkal való leszámolás okából akadályokba nem ütközik. Hogy nem fognak-e akadályok felmerülni a részvénytőke összehozása szempontjából, amely — szerintünk — 100 millió koronánál kevesebb alig lehet, az a pénzpiacz helyzetétől, a külföldi érdeklődéstől és hazai tőkéseink hazafias buzgalmanak hőfokától függ. Három év alatt sok minden változhatik, csak szilárd akaratunknak nem szabad változnia.

A vármegyei kórházi bizottság gyűlése.

A folyó hó 21-dikén Szász József alispán elnöke alatt tartott ülésében a kórházi bizottság azon fontos határozatot hozta, hogy

a kórházban egy sebész műtői állás szervezése, a körorvosi osztályrendszer életbeléptetése és a kórházorvosi fizetések rendezése céljából megbízást ad a vármegye, a város és kórház főorvosaiól alakított bizottságnak részletes tervezet kidolgozására és 2 hó alatti betérjesztésére.

Ezen határozat indokául a kifejlődött érdekes eszmecseré rendjén a a következők hozattak fel:

Egy év előtt elhatározta a kórházi bizottság, hogy 1908-iki kórházi költségvetésbe felvesz egy műtőorvos illetményét és megalkotja a sebész osztályt, retrograd lépés volna, ha most a tett helyett visszavonná előbbi határozatát.

A sebészet ma az orvostudomány fénypontja, oly óriási a haladás az altatás, vértelenítés, fertőtlenítés és sterilisatio módszereinek alkalmazása óta, milyenről még 50 év előtt álmodni sem lehetett.

A vármegyei kórház sebészmutó hiányában hátul kullog a kórházak között és csak közelebről érte az a megaláztatás, hogy a végzett orvosoknak gyakorlati évébe, az itteni kórházban töltött működés nem számitatik be.

1848. előtt Alsó-Fehér vármegye vezérvármegye volt és székhelyén D. Várad, Baritz, Antal és Marosi működtek, kiknek elseje ezeket adományozott épen e kórház céljaira és fel vagyontát más közegészségi célokra, Baritz Erdélyország főorvosává lett, Antal Marosvásárhely hírneves orvosa, Marosi Kolozsvár lett a megyeszékhely romboldése után.

Evvel szemben mit látunk a mi életünkben?

Azt, hogy a betegek más városok híres orvosaihoz tömegesen vándorolnak betegsükben, elég dr. Boert, Grassert, dr. Munkót, Oberthet, Ottót említeni.

Ezen csak a kórházi szakorvosi rendszer fog alaposan segíteni és közgazdasági szempontból is nagyjelentőségű dolog volna, ha a betegek száza és ezrei itt találhatnának oly gyógyeszközöket, mint Segesvárt, hol 280 beteg, azaz 4 annyi van mint nálunk.

A megye áldozatával hozott létre és tartott fenn e kórház, mégis nem jutott nagyobb hírnévre.

Daczára a kórház épület és felszerelés újabb kiegészítésének, ebben nem belső átalakulást, hanem csak külsőséget lehet látni.

A belső újjászervezés lényege korunkban a szakorvosi rendszer alkalmazása.

Ezelőtt 300 évvel már volt itt két orvos, szakorvosi szervezés azonban sem akkor, sem azóta nem hozott létre.

Dekadencia látható a megye kórházügyében, mert nem alkalmazkodott elég gyorsan a fejlődő korhoz.

A dekadenciának két jele van: a legrosszabb, ha reformeszmék nem termelődnek, de az is elég rossz, ha a felmerült

reformeszmekek nem értetvén át, nem valószínűk meg.

A belügyminiszteri rendelet is követeli az I., II., III. osztály felállítását és bizonyos, hogy készséggel fogja engedélyezni a rendeletnek megfelelő szakorvosi beosztást.

Anyagilag a megyének áldozatába ez nem fog kerülni, a 20,000 betegnapra 20 fillérrel 4000 korona esik, melynek nagyrészt a betegpótlási alap fizeti, másrészt a betegek; de ha a betegállomány megkétszereződik, a betegpótlási díjak újra leszállanak, esetleg kisebb összegre, mint a mai betegpótlási díjak, mert akkor 10 fillér fog 4090 koronát hozni.

A megye közönségének legdrágább kincséről, életéről és egészségéről van szó. A sebészileg gyógyítandó eseteken kívül tekintetbe veendő az is, hogy a szembetűnő, ugyszólván kézzelfogható eredmény az orvosi tudomány iránti bizalmat általában emelni fogja, s ez úgy a közönségnek, mint az orvosoknak javára leend.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Déli Ödön**, a minorita társház közkedveltségű főnöke, huszonegy évi buzgó és sikeres munkásság után f. hó 23-dikán távozott városunkból. Jó barátai közül többen kikísérték a vasúti állomásra, honan érzékeny bucsu után új hivatala átvétele végett állomáshelyére, Aradra utazott. A jövő hó folyamán még visszatér közénk, a mikorra a r. k. egyházközösség s ezen kívül álló nagy számú tisztelői bucsu-ünnepet rendeznek tiszteletére.

— **Eljegyzés.** Lászlóffy József kir. aljárásbíró eljegyezte Fitori Etelkát, Fitori Sándor kedves leányát Nagyenyeden. Az eljegyzéshez őszinte örömmel gratulálunk.

— **Virágvasárnap.** Kétszázhárom esztendeje annak a virágvasárnapnak, midőn Rabutin labanczai hitszegő módon megtámadták városunk békés polgárait, kik a várba vonulva védekeztek. Majd a kollégiumból kitörő diákokkal megerősödvé Décsé határáig üldözték az ellenséget, a mint ezt Jókai a két füzéről hangulatosan megírt kedves novellájában elbeszéli.

— **Konfirmáció.** A konfirmálni óhajtóknak tudomására hozom, hogy a konfirmációi oktatást f. évi április 3-dikán — husvét utáni nap — reggel 7 órakor kezdem meg, s a jelentkezők és beiratkozások is ugyanakkor lesznek a templomban. A kik nem Enyeden születtek, azok a születési és kereszteségi idejüket igazoló okmányaikat, vagy legalább jegyzékeket szerezzék be, mert a nélkül nem konfirmálhatnak. Konfirmálni csak azoknak lehet, kik 13-ik életévüket betöltötték. A ki április 3-án és 4-én nem jelentkezik, az fel nem vétetik. Jancsó Sándor ev. ref. lelkész.

— **Időjárás.** Igazán szeszélyes, változatos időjárásunk van. A nap egyik részében verőfényes napon sütkezhetünk. Alig néhány órával később már bőven hull a hó a sűrű gomolygó tavaszi fellegekből. Még megérjük, hogy a hosszú télnek újabb kiadásai következnek a husvétünnepre.

— **Jégzajlás.** A hosszú és kemény tél folytán vármegyénk területén levő folyóvizeken erős jégreteg képződött, melyből a gyorsan bekövetkezett olvadás a hidakon többekévé jelentékeny rongálást okozott. Ugy

a Maros, mint a Küküllő folyókon a jégzajlás nagy erővel indult meg, bár a felső szakaszokon az erős jégreteg még mozdulatlanul áll. A Maros Nagyenyed alóli szakaszáról a jégreteg már levonult és különösen a marosportusi régi nagy hid jégtörői egyrészt zúzta össze és felös, hogy erősebb és feltarthatatlan újabb jégtömegek magát a nagy hidat támadják meg, a melynek végleges szerkezettel való újból építése különben már pár év óta hallatszik és a mely valóban igen szükséges is volna. Az új drombári Maros-hid utolsó nagyobb szabású fahid szerkezete a zajlás erős ostromát a legkisebb sérülés nélkül állotta meg. Remélhetőleg a csombordi is sértetlenül fog a még reá váró ostromból kikerülni, mivel a jégreteg a hidtól felfelé még szilárdan áll. Érzékeny a kár máris az egyesült Küküllőn Mihálcfalvánál az újabb időkben felállított vármegyei hidnál, a hol a zátonyokon a fenékgig lefagyott jégretek felszakadása és a felette szakaszokon érkezett jégár nagyobb pusztítást okozott négy jégtörő és két hidnyílás elszakításával. Ebben a pillanatban, mikor e sorokat írjuk, a balázsfalvi Küküllő-hid erős megtámadásáról veszünk hírt, a felette tornyosuló jégtömbök a folyó vizét erős zajlással a partokon elterülő síkságra nyomták. A lehető védekezések a rendkívüli erejű támadásokkal szemben a hatóság részéről megtették s úgy a balázsfalvi, mint a mihálcfalvi hidakhoz a közreműködésre derék katonai utászcsapatok rendeltettek ki és tevénykedtek. Még egy kisebbrendű, de a forgalomra igen nagy fontosságú, ez idő szerint csak ideiglenes szerkezettel fennálló hidnál az alsómarosváradi Sebespatakon volt és van szükség erős védelemre, mivel ennek megsemmisülése Gyulafehérvárnak a déli vidékkel való forgalmát teljesen megakadályozná. Remélhetőleg nagyobb baj már ezen hidnál sem lesz, és helyette rövid idő alatt állani fog a vasszerkezetű végleges hid, a melynek előállítása munkában van. A Maros több helyt kiöntött, de kiöntései a művelés alatt levő ártereken számbavehető kárt eddig még nem okoztak.

— **Husvétünnep.** A kollégiumban a husvétünnep f. hó 23-án vette kezdetét és tart április 7-ig bezárólag.

— **A Szabad Lyceum szerdai estéjén** Csaplár Aladár tanár alapos és értékes tanulmányt olvasott fel a gyermek szellemi fejlődésének abnormitásairól. Csütörtökön Barth a Zsigmond tanár tartott előadást a másik ciklusban. Ez volt ezen ciklus 15-ödik és utolsó estéje. Az előadó a levegő fénytűneményeiről és különösen az északi fényről szökött a tudomány legújabb nézeteire is kiterjedve. Közben vetített képeket is mutatott be a szóban forgó tűneményről. Az előadás végén a lyceum vezetője bucsuzott a közönségtől, a melynek tagjai az ő kérésére 26 kor. 60 fillért adakoztak a Magas Tátrán felállítandó Nemzeti Meteorológiai állomás céljaira. Itt megemlítjük, hogy a tizenöt estén összesen 627 hallgató volt, nem számítva a tanuló ifjúságot és így egy este átlag 42 esik. Előadó volt három városi és öt tanár, a kik összesen tizenkét tárgyról adtak elő. Ezek közül három lapunk tárczarovatában is megjelent.

— **Felolvasás.** Folyó hó 17-én végződött az Iparoskör ismeretterjesztő előadásainak a negyedik sorozata. Az elejétől végig nagy érdeklődéssel hallgatott előadások méltó befejezője volt a Fogarasi Albert rektor-professzor élvezetes és rendkívül tanulságos felolvasása, mit a "nagy számú" hallgatóság

elénk elismeréssel jutalmazott. Magó Ferencz monologot adott elő, Silai Lajos pedig nagyhatással szavalt, mit nyomban követett a dalárda szép hazafias éneke. A szavalt az énekek mintegy előszava volt és már ezért is volt oly lelkesítő hatással. Ajánljuk, hogy ezeket a szórakoztató és tanulságos előadásokat a jövőben is folytassa a kör derek vezetősége.

— **Főispánváltás Maros-Tordamegyében.** A király Farkas Albertet, Maros-Torda vármegye és Marosvásárhely szabad királyi város főispánját az állásától, buzgó szolgálatai elismerése mellett, saját kérelmére felmentette és ifjabb Ugron Gábort, Ugocsa megye főispánját, ezen állásában való meghagyása mellett, Maros-Tordamegye és Marosvásárhely szabad királyi város főispánjává ideiglenes minőségben kinevezte.

— **Tornaverseny.** A Bethlen-kollégium gimnáziumának tornaköre — mint az utóbbi években szokta — házi tornaversenyt rendezett a husvétünnep előtt f. hó 22-én. A versenyt, melyet nagy közönség nézett végig, az ifjúsági zenekar kísérete mellett előadott Rákóczi-fűzér nyitotta meg, mely szabatos sikerével annyira megnyerte a közönség tetszését, hogy megkellett ismételni. Azután ugrások következtek az asztalon s a nyújtóról, majd válogatott szép gyakorlatok a trapezen, korláton és a póznákon. Mindannyit a szép testtartás és szabatos kivitel jellemezte. Elismerés illeti meg értük az ifjakat és derek vezetőjüket, Székely János tornatanárt. Mozgalmaságával megkapó labdajáték fejezte be a versenyt, melyet esti 8 órától éjfélig tartó táncz követett.

— **Borgazdasági tanfolyamok néptanítók részére.** A borgazdasági szakismeretek terjesztésére ez évben is rendeztet a földművelésügyi miniszter tanfolyamokat. Ilyen kurzus lesz: Bihardíószegen, Egerben, Tapolczán, Tarczalban, Ménesen és Nagyenyeden az ottani vinczellériskolákban. Egy-egy tanfolyam két 14 napos részben négy hétig tart. Az első részt április 29-től május 12-ig, a másodikat október havában rendezik.

— **Az országgyűlési képviselő választók névjegyzékének az 1908. évre leendő kiigazítása** végett folyó évi április hó 1-től kezdve április hó 12-ig bezárólag terjedő időközönként megállapítva — erről érdekeltek az 1874. XXXIII. t.-cz. 32. és következő §§-aira való figyelmeztetéssel, oly hozzáadással értesítetnek, hogy a kiigazítás április hó 4. és 5. napjain a városi pénztár helyiségében a hivatalos órák alatt fog eszközöltetni.

— **Amerika a bevándorlás ellen.** Mint szavahihető helyről értesülünk, Amerikában a bevándorlási törvény előkészítése óta rendkívüli agitáció folyik a magyar munkások beözönlése ellen. Ennek a mozgalomnak már most is az az eredménye, hogy egy amerikai gyár és mezőgazdasági üzem sem fogadja fel őket s nem kevesebb, mint négyezer teljesen elcsigázott magyar munkás kénytelen volt elhagyott hazájába visszatérni; bizvást föl lehet tenni, hogy e négyezer magyar emberen kívül még nagyobb számban vannak Amerikában olyan magyarok, akik munka nélkül tengetik életüket, de haza nem jöhetnek, mert nincsen a hazautazásra pénzüik. Felette kívánatos volna, ha e tényen okólnának azok, akiket a hirtelen meggazdagodás lidérczfénye, a jókereset reménye csábítgat a messze idegenbe hazájuktól, ahol kenyérkereső kézzé annyira szükség van és ahol a munkásnép

számára javulnak tőke való való alk...

— **A** Országos mívelésügyi Kerpely tartott, a démial t impregná ségéről. A letesebbe volna ne mintha k dologból. keresked is, kinké répamag. volt, min tottak v talán ne pregnált budapesti határozat nál. Az i sikereit kel kisebb meg ezen jelesen v

— **Kö** mükedve zetesen: Kata, Vil Ludvig I uak; Fe össze f közremül gató köz határozat vánitjuk. A z I p a

— **N** nyugtázó alábbi sz v a t o r i lka. Füz Göllner és neje, bert, Kár Jenő, Re koronát, ronát, Va László 2-60 fillért tatni. To Erzsébet, Uray Lá koronát, jessné 3- Ebből 6 10 koron fordított czius 23-

Dr

Nagyenyed

Se

nincs kin előállítás sárlásán első és le mint alph sítassék tályu an szinte kir laló saját

A sé

hogya raktár

XXXXXXXXXXXX

számára a megélhetési viszonyok mindinkább javulnak a kormány reformtervei folytán, a tőke vállalkozási kedve pedig a munkára való alkalmat szaporítja.

A répamag impregnálásáról. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földművelésügyi és növénytermesztő szakosztálya Kerpely Kálmán taurar elnöklésével ülést tartott, amelyen Rázsó Imre gazdasági akadémiai tanár tartott szakelőadást a répamag impregnálásáról és ennek gazdasági jelentőségéről. Az értekezletről szóló tudósítást részletebben áttanulmányozva nekünk még volna néhány szavunk a tárgyhoz, mert mintha kis konkurrenczia-izt éreznénk ki a dologból. Az értekezleten ugyanis magkereskedők is vettek részt és pedig olyanok is, kiknél nem szerezhető be az impregnált répamag. Az értekezletnek olyan színezete volt, mintha azt a gazdák védelmére (?) tartották volna! Szép és nemes szándék, de talán nem is volt rá szükség, mert az impregnált répamag, melyet Mauthner Ödön budapesti nagykereskedő hoz forgalomba, határozottan sokkal jobb a nem impregnáltnál. Az impregnált répamag 11 év óta elért sikereit nem lehet tudományos értekezletekkel kisebbíteni, mert azt ez ellen védi ezer meg ezer gazda, kiknél éveken át mindig jelseben vált be.

Köszönetnyilvánítás. A „Tolocz” műkedvelői előadás összes szereplőinek, nevezetesen: Szigeti Beláné urnónek, Ludvig Kata, Villányi Ida, Fekete Gizi, Papp Jolán, Ludvig Ilona, Márton Margit kisasszonyoknak; Felmeri Sándor rendező úrnak; az összes férfi szereplőknek buzgó és szíves közreműködésükért; és a körünket támogató közönségnek — választmányi ülésünk határozatából — igaz köszönetünket nyilvánítjuk. Nagyenyed, 1907. márczius 21-én. Az Iparoskör elnöksége.

Nyugtázás. Alulírott köszönettel nyugtázom a Szabad Lyceum közönségének alábbi szíves adományait. A Tatra-Obszervatorium-ra; Dömök Erzsébet, Dömök Ilka, Fűzi Katinka, Beretzky Miksa és neje, Göllner Árpád és neje, dr. Szilády Zoltán és neje, Bartha Zsigmond, dr. Winkler Albert, Kárpáti Sándor, Gálffy János, Szirányi Jenő, Reinbold Olivér, Sándor Jenőné 1—1 koronát, N. L. 60 fillért, Zeyk Dániel 5 koronát, Varró Róza, Baranyai Károlyné, Varró László 2—2 koronát. Összesen 27 korona 60 fillért. Rendeltetése helyére fog jutni. Továbbá régebbi aláírásokból: Dömök Erzsébet, Ráskay Béla, Baranyai Károlyné, Uray Lászlóné és Hegedűs Kálmán 2—2 koronát, Medgyes Erzsébet, Vinczenty Lajosné 3—3 koronát. Összesen 16 koronát. Ebből 6 koronát a lyceum kész kiadásaira, 10 koronát a Ter mészetrajzi Alapra fordítottam. Kelt Nagyenyeden, 1907. márczius 23-án. Dr. Szilády Zoltán tanár.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részv. társ.

Se fáradtság, se kiadás

nincs kimélve a Scott-féle Emulsió előállításához szükséges nyers anyagok vásárlásánál, csak azért, hogy valóban a legelső és legjobb minőségű csukamájolaj, valamint alfoszphorsavas mész és nátron biztosított részünkre. Ezen kizárólag elsőosztályu anyagok műszaki gyakorlatát és szinte kíméletlen tisztaságot magában foglaló sajátos Scott-féle eljárás által

dolgoztatnak fel és a készítmény nemcsak jó ízű és feltétlenül könnyen emészthető, ahem rendkívül hatásos és sokkal hatásosabb, mint a közönséges csukamájolaj. A gyöngesség összes eseteiben, legyen az akár testi, akár betegség következménye, akár felnőtt begrő a, lkg ter ayermekről van szó, a Scott-féle Emulsió mindenesetre felülmulthatatlan erősítő szer.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

SCOTT-féle EMULSIÓ

Kapható minden gyógyszerárban.

== Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér. ==

Sz. 188—1907. tkvi.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 1147 számú végzése következtében dr. Mayer Ödön ügyvéd által képviselt gyulafehérvári takarékpénztár javára Csytán Juon és t. ellen 300 kor. s járuléki erejéig 1907. évi február hó 5-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 720 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: Lukács Jakabnál 2 ökör, 7 juh és 1 szekér nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. bíróság 1906. évi V. 1147/2 sz. végzése folytán 300 korona tökéltetés, ennek 1906. évi augusztus hó 27. napjától járó 6% kamatai, bíróság már megállapított költségek erejéig, Tövisen az előjáróság házána leendő eszközésére 1907. évi április hó 4-ik napjának délután 3 órája határidőből kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyenyeden, 1907. évi márczius hó 15. napján.

Gajzágó Simon,

kir. bír. végrehajtó.

61 1—1

Sz. 7109—1906. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Garda Kálmán ügyvéd által képviselt Ranka Aron m.-süleyi lakos végrehajtónak Popa Jánosné szül. Ranka Anika és Ranka Julika oláh-apahidai lakosok végrehajtást szenvedők ellen 45 kor. elvont haszon tőke, 40 kor. 10 fillér eddig megállapított és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §-a alapján és a 146. §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. bíróság területében levő Ranka Anika tulajdonát képező az oláh-apahidai 59 sz. tkvben A + 1 r. sz. alatti 169/2 hr. sz. szántóra 88 kor., a 2 r. sz. 341/4 hr. sz. szőlőre 76 kor., a 3 r. sz. 469/2 hr. sz. kaszálóra 13 kor., a 4 r. sz. 505/1 hr. sz. szántóra 50 kor., az 5 r. sz. 529/1 hr. sz. legelőre 1 kor., a 6 r. sz. 557/1 hr. sz. szántóra 44 kor., a 7 r. sz. 564/1 hr. sz. szántóra és az 577/1 hr. sz. kaszálóra 110 kor., a 8 r. sz. 694/2 hr. sz. szántóra 21 kor., a 9 r. sz. 775/2 hr. sz. szántóra 21 kor., a 10 r. sz. 890/2 hr. sz. szántóra 16 kor., a 12 r. sz. 932/1 hr. sz. kaszálóra 35 kor., a 13 r. sz. 948/2 hr. sz. szántóra 48 kor., a 14 r. sz. 1091/2 hr. sz. kaszálóra 52 kor., a 17 r. sz. 1184/1 hr. sz. kaszálóra 77 kor., továbbá az oláh-apahidai 151 sz. tkvben A + 1—2 r. sz. alatti ingatlanokból Ranka Julika, Ranka Lukáné egy-harmadrészbenei jutalékára illetve az 1881. LX. t.-cz. 156. §-a szerint, az A + 1 r. sz. 927/3 hr. sz. szántóra egészben 37 kor. és a 2 r. sz. 966/2 hr. sz. szántóra egészben 45 korona, összesen 734 korona becsárban az árverést elrendelte és a fent megjelölt ingatlanok az 1907. évi április 13-ik napján d. e. 10

órákor Oláh-apahida község házána megtartandó nyilvános árverésen a kikfáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlanok becsértékének 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 425. szerinti óvatékképes értékpapírban a kiküldött kézzéhez letenni, avagy annak a kir. bíróságnál, bírói letétbe történt előleges ethelyezéséről nyert letéti elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Nagyenyeden, 1906. évi december 24-én.

Weiner,

kir. albíró.

59 1—1

Husvételi ünnepekre!

A Paulini-féle
kitűnő minőségű

seprőpálinka,

továbbá szilva és törkölypálinka, fél és egész literes lepecsételt üvegekben kapható

őzv. Albrechtovich Antalné
Tövis-utca 48. sz. alatt
levő üzletében.

63 1—2

Használhatatlan rézedény

őcska rezet vesz akármilyen mennyiségben *különként 2 koronáért*

PAULINI REZSŐ rézműves
Nagyenyed, Szentkirály-utca 15. sz. a.

Ugyanitt mindennemű tartós rézedények, üstök, űstházak stb. rézaruk kaphatók; és javítások olcsón és pontosan elkészítetnek

62 1—2

Óriási eredmény! „Antinicotin” cigarettá-hüvely = cigarettá szekrényben. =

2 szoba, konyha, kamara,
pincze stb. mellékhelyiségek-
ből álló

magánlakás

f. év április 24-től kiadó
Hid-utca I. sz. alatt.

A nagyérdemű közönséget tisztelettel kéri

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermekdivatáru kereskedő,

hogy mielőtt tavaszi szükségletét bárhol is beszerezné, előbb főtér 4-ik szám alatt lévő raktárát, mely a közelgő idényre dusan van a legjobb minőségű árukkal ellátva, szíveskedjék meglátogatni.

Köhöges, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
Réthy-féle cukorkánál
 Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-felét kérjük, mivel sok haszontalan utánzata van.
 1 doboz 60 fillér.
 Csak RÉTHY-felét fogadjunk el!
 244 10-12

201-1907. szám
 Közig.

Hirdetmény.

Nagyenyed város tanácsa közhíré teszi, hogy jelen rendelet keltétől kezdve csak azon számlákat fogja elfogadni és kiutalni, melyek a szállítás után leg-

később 30 nap alatt a tanácshoz be-
 terjesztetnek.

Fölhívotnak tehát mindazon kereske-
 dők és iparosok, kik a várossal össze-
 köttetésben állanak, hogy a szállított
 árukról vagy készített munkákról szóló
 számláikat a teljesítéstől számítandó egy
 hónapon belül annyival inkább nyujtsák
 be, mivel ellenkező esetben a számla
 összegének kiutalása megfog tagadtatni.

A városi Tanácstól.

Nagyenyeden, 1907. évi márczius 16.

Dr. Varró,
 polgármester.

60 1-1

Főter 13. szám alatt
**4 szoba, konyha, ka-
 mara, mellék-épületekkel**
 Szentgyörgy-naptól
 kezdve **kiadó.**
 Értekezhetni
Bisztritsány Lajos
 üzletében Nagyenyeden.
 58 1-6

Oh jaj!

Megfojt ez az
 átkozott köhögés.

217 26-26

Köhöges, rekedtség és elnyálkásodás
 ellen gyors és biztos hatásúak

Egger
mellpsz tillái,
 az étvágyat nem rontják s kitünő ízűek.
Doboza 1 kor. és 2 korona.
Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
„Nádor“ gyógyszerár
 Budapest, VI., Váci-kört 17.
Nagyenyeden kapható:
 Novák István
 Arany Csillag gyógyszerárában,
 U. Kovács József
 Bethlen Gábor gyógyszerárában.

Éljen

Egger mellpsz tillá
 csakhamar
 meggyógyított.

<p>Requiny-féle római vértisztító- szörp páratlan szer minden bőrbajnál, bujakkóránál. Vérbőségben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító. Nagy üveg 3 kor. 3 üveget 9 kor. utánvétellel küld: REQUINY ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kúli-ö Kerepesi ut 24. A híres RÁKÓCZI GYOMORKESERŐ egyedi készítője Érdekes prospektus ingyen!</p>		<p>KÉSMÁRKI LENVÁSZON a DAMAST- árak csak akkor valódiak, ha ezen védjeggyel vannak ellátva.</p> <p>VALÓDI SZEPESSEGI VÉD- JEGY ECHT ZIPSER</p>		<p>VÉRSEGENYSÉG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGESSÉG gyógyítására a leghatásosabb készítmény a KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg ára 8-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyárakban. Postán küldi: KORONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvin-tér.</p>		<p>TUDÓBAJOSOKNAK és mindenkié, aki köhög, rekedt, szárazon szorogtatott lesz a Halapi-féle hársfamezszörp Miniatüveg 8 koronáért küld APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 64.</p>	
<p>PLATSCHÉK VILMOS elismert legolcsóbb, leghatásosabb FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körut).</p>		<p>Hammond irógép. Kizárólagos elárúvítók: FARAGÓ TESTVÉREK Budapest, V., Arany János-u. 8. Kérjen mindenki prospektust!</p>		<p>BALASSA FÉLE UGORKATEJ Szépió, megfojt, pattanás, miteszer, ráncok eltűnnek az arcáról a valódi angol szepítőszerről való bekenés által Egy üveg ára 2 korona. Hozzá ugorkaszappan 1 k., puder 1-20 k. Főszékhely: BALASSA KORNÉL gyógyszerész Bpest, Andrássy-ut 47.</p>		<p>KATZER -féle részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb 1/2 millió részvény- lőke. Katzer szörmeáról az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.</p>	
<p>KISS SZERENCSEJE NAGY VÁSÁROLJON CSAK KISS-FÉLE SZERENCSE-SORSJECYET KISS KÁROLY és TÁRSA BUDAPEST KOSSUTH I. U. 13.</p>		<p>BABYMIRA-CRÉM legjobb szer kiltések, ótvár, ráncok, feldörzsölt és kipárolt bőr gyógyítására. Egyedüli készítő: BRODJOVIN H. gyógyász. ZÁGRÁB 5 doboz ára bór. 8 K 20 f., 10 doboz 8 K 80 f.</p>		<p>Pacific TOJÁS KÉSZÍTMÉNY tojás-sárgája helyett használható a süti és főzésnél. NAGY MEGTAKARÍTÁS. Kapható minden élelmiszerboltban és drogeriában. Készítő: STROBENTZ TESTVÉREK. R. T. vegyipari gyára, BUDAPEST.</p>		<p>„Zsorna“-féle NEPELEJTS védjeggyel férfi- nyakkendő, kitünő magyar ipari PÁRIS SZÁLLODA Szállodás: Simon Pál Budapest, VI., Váci-körut 28. sz. 100 szoba 2-20 K-tól feljebb, kiszolgálás- nál és villanyvilágítással együtt. Fürdő, alagsági kávéház, étterem. Vilamos vasúti megállóhely az egész pályaudvarok és hálózat felé.</p>	

Sz. 496—1906.

Hirdetmény.

A Galacz községben felállítandó **csendőrörs-laktanya kincstári épületén** 915 koronával előirányzott föld-, kőműves-, ács- és asztalos-munka végzésére illetve darabáruk beszerzésére irányuló nyilvános írásbeli árlejtés fog tartatni **április hó 23-án** délelőtt a nagyenyedi csendőrségi laktanyában, mely árlejtésre vonatkozó felhívás a nagyenyedi, gyulafehérvári, magyarigeni és zalatnai csendőr-laktanyán, továbbá a nagyenyedi és gyulafehérvári város-házán, végül a zalatnai kincstári erdészeti hivatalnál, magyarigeni szolgabíró-ságnál s a zalatnai, galaczi, fenesi és magyarigeni községhezán kifüggesztve olvasható.

Nagyenyed, 1907. márczius hava.

57 1—2 Csendőr-szárnyparancsnokság.

NAGYENYEDI
**KÖNYVNYOMDA ÉS
PAPIRÁRUGYÁR R.T.**
NAGYENYEDEN.

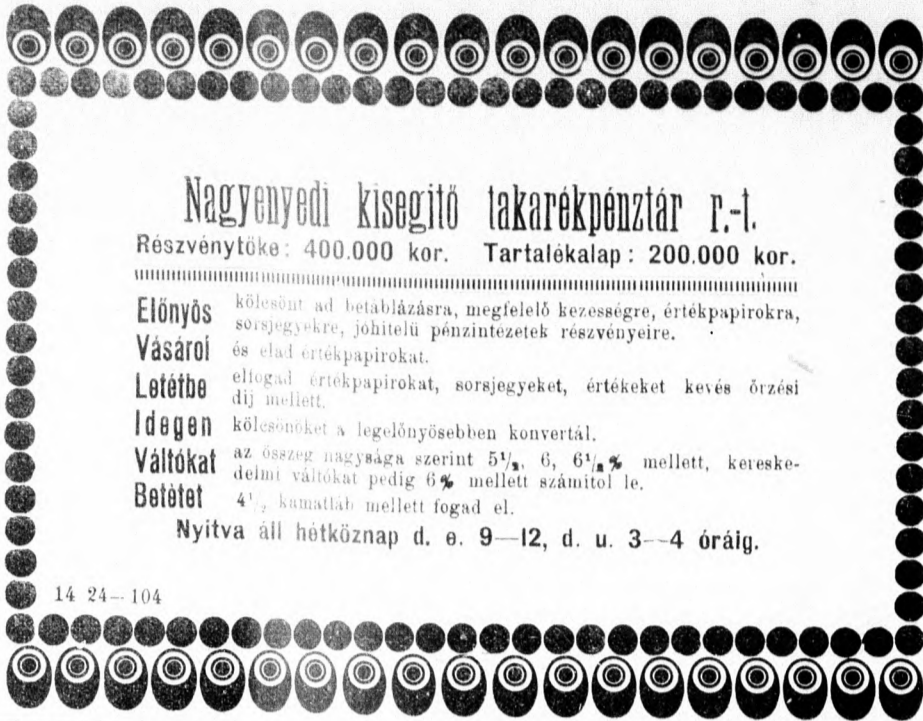
Készít: műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képesárjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat, meghívókat, mindennemű kereskedelmi nyomtatványokat, takarékpénztári zárszámadásokat

könyv- és könyomdai kivitelben.

Továbbá póstacsomag- és üvegczimkéket, porkapszulákat, papirzacskókat, kötőőpapirokat és mindennemű gyógyszerészeti nyomtatványokat $\diamond$ könyv- és könyomdai vagy dombornyomásban szép és olcsó kivitelben.

Mindennemű **DOBOZÁRUT (Cartonnage)** u. m. közönséges és hajlított dobozokat stb.

gyógyszereszek, cukrászok és gyárosok részére kisebb árucikkek jutányos és célszerű csomagolására olcsó árban szállit.

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Részvénytőke: 400.000 kor. Tartalékalap: 200.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüzetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapírokat.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.

Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint 5 $\frac{1}{2}$ %, 6%, 6 $\frac{1}{2}$ % mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számítól le.Betétet 4 $\frac{1}{2}$ % kamattal mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

14 24—104

Valódi francia
színházi látcsövek
csekély havi
részletfizetésre!
AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED
Budapest, VI., Eötvös-utca 32.
Látcső-árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kitünő minőségű és legnagyobb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-gyár Brassóban.

16 20—50

Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utca 128. szám.

Élőkerítés.

Gleditschia, élősvévény.

Bármely talajban gyorsan fejlődik, sűrű, nagy töviseivel embernek és bármily állatnak ellentáll, kitart 70—80 évig, nevelhető oly sűrűn, hogy apró csirke, malacz stb. sem mehet át; ez a legolcsóbb örökös áthatlan kerítés. Főelőnye még az is, hogy egész május közepéig a legjobb eredménnyel ültethető, mert a csemetek felásva jeges pinceszében tartatnak. Ezer darab 12 korona, rendszeren ültetve 50 méter kerítéshez elég. Nyomatott ültetési és kezelési képes utasítást minden rendeléshez adok. Akinek élőkerítés nem felel meg, szállíthatok **sodronyszövetet**, a legtökéletesebb gyártmányt, olcsón 100, 150 és 200 cm. széleset.

56 2g—

Szőlőlugas

minden háznak legszébb díszje, egy gyűjtemény 8 fajtából 20 fő, egy fő 2—300 fűrtöt terem.

Szőlőoltványok

tablász ültetések és hiányok pótlására, 60 elkiválóbb bor- és osemegé-faj, szigorúan válogatott, tökéletes forradasi és fajtiszta, duggyökerű példányok.

Delaware

sima vessző, minden szál megfakad, csak az a legnemesebb faj, melyből én 18 év alatt 40 holdat ültettem, 35 hektót terem holdanként, bora édes, erős, oltani, permetezni nem kell, és kezeléséhez semmi tudomány sem kell, ezért ellensége sok tudományos szőlőintéző.

Bővebb leírást és KÉPES ÁRJEGYZÉKET tanulságos tartalommal és mindenhez teljes tájékoztatóval ingyen és bérmentve küld:

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos, Nagy-Kágya. Levelezés minden nyelven.

Legközelebbi húzásokra a legkedveltebb sorsjegyekből álló csoport vételét ajánljuk:

3 darab Erzsébet királyné sorsjegy

Huzás: március 1-én, július 1-én és november 1-én.

1 darab József sorsjegy

Huzás: május 15-én és november 15-én.

1 darab Bazilika sorsjegy

Huzás: március 1-én és szeptember 1-én.

Legnagyobb főnyeremény **100.000 kor.** Évi összes nyereményei **427.300 kor.**

Ezen állandó értékkel bíró eredeti öt sorsjegy **40 havi 2 kor. 40 fill. részletfizetésre kapható**

ELFER és ADLER bank és váltóüzletében BUDAPEST V., FÜRDŐ-UTCZA 7. szám.

55 2-5

Alapított 1888. évben.

Az első részletnek postautalványon való beküldésénél a sorsjegyek számával ellátott részletívet azonnali játekgjoggal szolgáltatjuk ki. Az első két részletnek egyszerre való beküldése esetén a harmadikat ingyen nyugtázzuk.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

215 41-104

100 KAT. HOLD.

A legszebb gyümölcsfák.

80.000 gyümölcsfa oltvány

1 millió gyümölcsfa-oltvány
1 millió élőkertes csemete.
Szlaterfák • Diszoserjek • Rozsák.
Bogyogyümölcsök stb.

1/2 millió szőlőoltvány.

Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBRÓSI M.

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN.

Elvállalok mindennemű épület, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrások, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanycsengők, telefon és villámhárítók szakzerű szerelését. Varró gépek és kerékpárok javítását s gyári árbán való újonnan beszerzését, vegre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árakban való beszerzését. — Ajánlom a ga daközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan acélfejű ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás melletti felelősséggel adok el, nem tesszék ki cserélek, vagy kívánság szerint átalakítok.

Szakmámba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgálok. Beesés pártfogást kér

siváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

12 24-104

műlakatos és gépjavitó műhelye

Budapestben az egyetlen független
ellenzéki nagy napilap

AZ UJSÁG

Előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 28.— kor.

Félévre . . . . . 14.— „

Negyedévre . . . . . 7.— „

Egy hónapra . . . . . 2.40 „

Megrendelési cím: „AZ UJSÁG” kiadóhivatala,
Budapest, VII., Rákóczi-út 54.